

(НИН 28. 10. 2010)

Вебсајт Викиликс поново је изазвао буру објавивши највећу количину без дозволе обелодањених докумената у историји америчке војске. Поражавајући подаци да је међу жртвама више од шездесет одсто цивила, шокирали су свет

На вебсајту Викиликс објављена су 391.832 војна докумената. Сви ти документи, од којих многи носе ознаку тајности, односе се на рат у Ираку од 2004. до краја 2009. године. То је највећа количина без дозволе обелодањених докумената у америчкој војној историји. Документи садрже сирове, необрађене извештаје о иоле значајнијим акцијама предузетим у ратној свакодневици; догађаји су описани онако како су те акције видели припадници америчких снага на терену, сведено, скоро телеграфски. Понекад ти описи делују херметично, толико да је читаоцу који није војник потребан неки водич с објашњењима.

Постоји неколико кључних тема које привлаче највећу пажњу, а понављају се у свим папирима. На првом месту су подаци који се односе на насилну смрт. Према овим документима, испоставља се да је број људи који су у Ираку у наведеном периоду изгубили живот износио 109.032, од чега је 66.081 цивил, 23.984 „припадника непријатељских снага”, побуњеника како се они зову у америчкој терминологији, односно устаника, у терминологији земаља које су током историје водиле ослободилачке ратове; живот је изгубило и 15.196 припадника ирачких снага које су сарађивале са коалиционом војском и 3.771 припадник коалиционих снага. Више од 15.000 цивила погинуло је, како су избројали новинари Гардијана, у инцидентима за које се раније уопште није знало.

У фебруару 2007. године посада једног америчког хеликоптера убила је двојицу Ирачана сумњајући да намеравају да испале минобацачке гранате, иако су ти људи заправо покушавали да се предају. На Викиликсу се може наћи образложење војног правника за оправданост њихове акције: „Они (мисли се на убијене) су знали да не могу да се предају

хеликоптеру, према томе, били су правоваљане војне мете, пилоти су оправдано посумњали у њихове намере”. Описани су и многи случајеви убистава цивила на контролним пунктовима или у њиховој непосредној близини. Било је довољно да неко вози мало брже, или да учини било шта што би код стражара на контролном пункту могло да изазове страх који рађа „оправдану сумњу”.

Оснивач Викиликса Џулијан Асанж одбацио је критике Пентагона чији представници тврде да објављивање хиљада тајних извештаја може угрожити животе америчких војника, припадника осталих коалиционих снага или њихових ирачких савезника. Ирачки премијер Нури ал Малики осудио је тренутак изабран за објављивање извештаја, посебно оних у којима су обелодањени подаци о жестини обрачуна између верских заједница, тврдећи да је услед тога још више отежано формирање нове ирачке владе. Та влада, додуше, већ седам месеци никако да се формира, још од марта кад су одржани избори.

На конференцији за новинаре у Лондону, на којој му се придружио Данијел Елзберг, човек заслужан за својевремено обелодањивање папира из Пентагона, без кога би рат у Вијетнаму потрајао још бар коју годину, Асанжу је постављено питање: „Зар нисте забринут да сте можда угрозили животе наших војника?” Асанж је одговорио: „Не, једино због чега сам ја забринут јесте то што медији уопште одлучују да с пуном поузданошћу користе саопштења из Пентагона.” И он и Елзберг недвосмислено су осудили покушаје америчке администрације да се на овај или онај начин разрачуна са онима који разоткривају ратну збиљу. Да се у тим обрачунима ни од чега не преза, види се по оптужбама које на Асанжов рачун учестало износе лица која га, наводно, познају. Прво су га у мају, нешто после објављивања докумената о рату у Авганистану, оптужили за силовање. Пријава је убрзо званично одбачена, али се реп и даље вуче. Сада га, мада увијено, оптужују за мобинг, прича се да је тиранин према колегама, да је мономан који не води рачуна о пословној будућности Викиликса. Британски таблоиди му замерају што га нема у јавности, кажу да се крије. А он најављује нове документе, овог пута поново о Авганистану.

Од шесторо људи који су данас на челу САД и Велике Британије, двојица су 2003. били против рата у Ираку: садашњи амерички председник Барак Обама и заменик британског премијера Ник Клег. Преосталих четворо – британски премијер Дејвид Камерон, његов министар спољних послова Вилијам Хејг, америчка државна секретарка Хилари Клинтон и потпредседник САД Џозеф Бајден, гласали су за рат.

Си-Ен-Ен није јавио

Пише: Љиљана Недељковић
петак, 29 октобар 2010 13:00

